

תוכן עניינים

1	מבוא	1
2	סקירת ספרות	2
2	2.1 זוגיות, מיניות ומה שבניהם	2
6	2.2 טלוויזיה ו"נטפליקס"	6
7	2.3 מין ואהבה בטלוויזיה	7
9	3. מתודולוגיה	9
9	3.1 שיטת המחקר	9
9	3.2 קורפוס המחקר	9
9	4. ממצאים ודיון	9
10	4.1 פרספקטיבה הטרוסקסואלית	10
10	4.1.1 'אל תקרא לילד בשמו'	10
11	4.2 בינאריות מגדרית	11
12	4.2.1 'גברים מנוגה, גברים ממאדים'	12
14	4.2.2 סקס הטרוסקסואלי	14
17	4.3 זוגיות הטרוסקסואלית	17
17	4.3.1 מונוגמיה ורומנטיקה במיטבה	17
18	4.3.2 קנאות ורכושנות	18
20	5. סיכום	20
21	ביבליוגרפיה	21

1. מבוא

אין כלל מחלוקת על כך שחברת "נטפליקס" שינתה את חיינו ואת דפוסי הצפייה שלנו (Matrix, 2014). נטפליקס מציעה תכנים מרובים שלא קיימים בספריות הסרטים הרגילות, ומספקת לקהל צופיה אפשרות בחירה על פי העדפותיו, תוך צפייה בלתי מוגבלת ובלתי מתוזמנת (Tryon, 2015). ניכר כי בעשור האחרון ניתן לראות תכנים שלא נראו בעבר על המרקע, בניהם גם תכנים הנוגעים למין ומיניות שעשויים להוות מקור מידע חשוב עבור בני נוער (sex education) (Aruah, 2021). יתרה מזאת, קהילת הלה"טב מקבלת זמן מסך יותר מבעבר (Corfield, 2017). חלה התקדמות משמעותית בייצוגה וכל האספקטים הנלווים לה (Al-Husseini, 2022).

אם כן, מטרת המחקר הינה לעמוד על האופן בו חברות "סטרימינג" בדגש על חברת "נטפליקס" מנסים לשמר תפיסות שמרניות הנוגעות לאהבה ומיניות באמצעות מערכות יחסים אבנורמליות. במסגרת המחקר אתמקד במערכת היחסים הלא שגרתית שהוצגה בסדרה הספרדית "אליטה", שכללה יחסים רומנטיים ומיניים של שלישיית גברים – אנדר, עומר ופטריק שמתפקד בתור ה"גלגל השלישי" וכזה שתורם לתיבול ופולפול מערכת היחסים. שאלת המחקר אשר לאורה מחקר זה יצא לפועל נוסחה באופן הבא: באיזה אופן מערכת היחסים של השלישייה אנדר, עומר ופטריק בסדרה אליטה במסכה של נורמטיביות, מציגה תפיסות שמרניות על אהבה ומיניות?

הרציונל העומד בבסיס מחקר זה הוא התרומה הפוטנציאלית שלו להבנת הסיבות והגורמים שמובילים לכך שתפיסות אלה עדיין מוצגות ומשתמרות, גם באמצעות אורח חיים חתרני "חדשני" ומודרני, כדוגמת שלישייה בזוגיות להט"בית. מחקר זה עשוי לסייע לשפוך אור על הפרדוקס לפיו מחד גיסא, סדרות עכשוויות כמו אליטה שואפות לייצוג שווה בין זהויות מיניות ובכלל מציגות מערכות יחסים אלטרנטיביות והתנהגות מינית החורגת מהנורמה, ומאידך גיסא, מציגות תכנים אלו בהתאם לתפיסות ישנות שמרניות.

המחקר עתיד להתבסס על שיטת מחקר איכותנית מסוג ניתוח תוכן פרשני, במסגרתו יעשה שימוש בכלים סמיוטיים ורטוריים בניתוח טקסטים ממספר פרקים מן הסדרה ששודרה במהלך השנים 2018-2022. במסגרת הניתוח יזוהו יחידות תמטיות הקשורות לנושא הנחקר, וכן אידיאולוגיה וביטויים רפטיביים שיסייעו בהרכבת התמונה כולה וענייה על שאלת המחקר. המחקר יפתח בסקירת ספרות מקיפה ומורחבת הכוללת מאמרים תאורטיים ואמפיריים הנוגעים לנושא הנחקר. בהמשך יוצג פרק ניתוח הממצאים שבמסגרתו יוצגו התמות העיקריות שזוהו ככאלה שחזרו על עצמן, ושעשויות להוות את הבסיס לניתוח. יחד עם האינטגרציה בין הממצאים לבין מחקרים ומאמרים הקשורים לנושא שהוצגו בסקירת הספרות. זאת במטרה לבחון האם הממצאים שהועלו במחקר עולים בקנה אחד עם הספרות, או שמא נמצאים בסתירה מולם. לבסוף יוצג פרק הסיכום שעתיד להציג את המסקנות העיקריות שיסייעו בענייה על שאלות המחקר.

2. סקירת ספרות

2.1 זוגיות, מיניות ומה שבניהם

"האדם הוא מטבעו ייצור חברתי; אדם שאינו חברתי באופן טבעי ולא בטעות הוא או מי שמעל האדם או מי שמתחת לאדם. חברה היא דבר שקודם לפרט. מי שאינו יכול לנהל את החיים המשותפים או עצמאי עד כדי כך שאין לו צורך בכך, ולכן אינו חלק מחברה, הוא או בהמה או אל" (אריסטו) (Moustakas, 2015).

הרעיון כי בני האדם הם יצורים חברתיים הועלה על ידי אריסטו, ומשקף את ההנחה כי הטבע החברתי שלנו כבני אדם מעודד אותנו להעדיף פעילויות הדורשות שיתוף פעולה ונוכחות של אחרים. ההנחה בביצוע פעולות שונות תלויה אם כן, ביכולת שלנו לחלוק אותן עם אחרים. לעומת זאת, בידוד חברתי הינו מקור לתוצרים שליליים לגוף ולנפש. בני האדם צריכים להיות במערכות יחסים עם אחרים על מנת לשרוד ולשגשג. הנטייה שלנו ליצור מערכות יחסים ואינטראקציות בין אם זה עם בני משפחה, חברים או בני זוג, נובעת מהצורך הבסיסי והאנושי להשתייכות. הצורך להשתייך מהווה עבורנו מניע מוטיבציוני לייצר מערכות יחסים משמעותיות, חיוביות ומועילות עם אחרים (Baumeister & Leary, 2017).

החשיבות שיש לצורך הבסיסי להשתייכות משתקפת בתאוריית הצרכים של הפסיכולוג אברהם מאסלו, שדירג צורך זה כמניע אנושי השלישי בחשיבותו לאחר הצורך בביטחון ובצרכים פיזיולוגיים (Poston, 2009). מנגד, הפסיכולוג זיגמונד פרויד חלק על הנחה זו וטען כי ההתנהגות האנושית שבאה לידי ביטוי ביצירת מערכות יחסים מונעת לא מהצורך בשייכות, כי אם מהצורך מסיפוק דחפים מיניים ומתוקפנות (Allen, Gray, Baumeister, & Leary, 2022).

אולם, כאשר בוחנים את המניעים שמובילים את בני האדם לפתח ולבסס מערכות יחסים זוגיות נראה כי הדבר אינו טמון בצורך בהשתייכות בלבד, כי אם גם בצרכים פסיכולוגיים שהן מספקות עבור הפרט. הנטייה שיש לבני האדם להיכנס למערכת יחסים זוגית נובעת אם כן, מצרכים פסיכולוגיים חשובים שהיא מספקת ושלא יוכלו להיות מסופקים במערכות יחסים אחרות. דריגוטס ורוסבולט (Drigotas & Rusbult, 1992) זיהו שישה צרכים חשובים שבהינתן והם מסופקים בזוגיות, מידת התלות של הפרט עשויה לגדול ולהניא אותו מלהיפרד ולתור אחר מערכות יחסים חלופיות: 1. צרכי אינטימיות – שיתוף וחשיפת המחשבות והרגשות עם בן הזוג; 2. צרכים מיניים – חיים מיניים משותפים, החל מאחיזת ידיים וכלה בקיום יחסי מין; 3. מעורבות רגשית – תחושת הזדהות רגשית עם הצד השני; 4. חברות – בילוי ופנאי משותפים ופעילויות מהנות יחד; 5. צרכי ביטחון – מערכת יחסים יציבה שהצדדים סומכים אחד על השני, וכך הופכת את החיים לנוחים ובטוחים יותר; 6. ערך עצמי – מערכת יחסים שגורמת לצדדים המעורבים להרגיש שלמים ובטוחים לגבי עצמם (שם).

מערכת יחסים זוגית מתקיימת בין שני בני אדם מהשני המיניים או מאותו מין, ומבוססת במרבית המקרים על יחסים רומנטיים הכוללים רגשות של אהבה. אהבה היא מושג חמקמק וככזה לאורך השנים חוקרים ופסיכולוגים הציעו הגדרות שונות למושג. כך למשל, חזן ושייבר (Hazan & Shaver, 1987) חקרו את תאוריית ההתקשרות שפיתח בולבי על יחסי הורים-ילדים, אך עשו זאת